

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K (ne)omezenému ručení společníků s.r.o.

Navzdory tomu, že dle důvodové zprávy k zákonu o obchodních korporacích (ZOK)[1] zůstalo pojetí ručení společníků společnosti s ručením omezeným (s.r.o.) nezměněno, není tomu tak zcela. Rozdíly v úpravě ručení společníků s.r.o. za dřívější a současné právní úpravy, na jejichž výkladu a významu pro praxi nepanovala od rekodifikace shoda, se již zabýval též Nejvyšší soud České republiky, a to v rozsudku sp. zn. 27 Cdo 5507/2017 ze dne 28. 8. 2019.

Komparace současné a dřívější právní úpravy

Před nabytím účinnosti ZOK upravoval ručení společníků § 106 odst. 2 obchodního zákoníku.[2] Ten stanovil, že společníci ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku (OR) a že zápisem splacení všech vkladů do OR ručení zaniká. Dále výslovně vymezoval, že zaplacením kterémukoliv z věřitelů ručení naopak nezaniká ani se nesnižuje jeho rozsah.

Textace současné právní úpravy ručení společníků s.r.o. se té dřívější v mnohém podobá, přičemž je rozdělena mezi § 132 odst. 1 a § 134 ZOK. K nejvýznamnějším rozdílům patří (i) absence výslovného pravidla, že plněním kterémukoliv z věřitelů ručení nezaniká ani se nesnižuje jeho rozsah, a naopak (ii) výslovné navázání výše ručení společníků při nesplnění vkladové povinnosti na stav zapsaný v OR *v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění*. K oběma uvedeným rozdílům se Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí vyjádřil.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud se ve věci sp. zn. 27 Cdo 5507/2017 zabýval právě tím, zda je za současné právní úpravy jediný společník s.r.o. (který svou vkladovou povinnost ve výši 200.000 Kč splnil pouze z poloviny, a tedy za dluhy společnosti ručil do výše 100.000 Kč) povinen plnit věřiteli z titulu zákonného ručení dle § 132 odst. 1 ZOK i přesto, že již dříve z takového titulu plnil jinému z věřitelů, a navíc v mezidobí (od výzvy k plnění do rozhodnutí soudu prvního stupně) došlo k úplnému splnění vkladové povinnosti a tomu odpovídajícímu zápisu do OR.

Nejvyšší soud se hned na úvod odvrací od předchozí rozhodovací praxe[3] (reflektující dřívější právní úpravu), podle níž, bylo-li v okamžiku, kdy soud rozhodoval o uplatněném nároku z titulu ručení společníka s.r.o. již zapsáno do OR splacení celého vkladu, nemohl soud v souladu s § 154 odst. 1 občanského soudního řádu (o.s.ř.)[4] uplatněný nárok přiznat. Důvodem k odklonu od dřívější rozhodovací praxe je dle Nejvyššího soudu právě skutečnost, že ustanovení § 132 odst. 1 ZOK výslovně určuje, že výše, v jaké společníci ručí za dluhy společnosti, se fixuje k době, kdy byli společníci věřitelem vyzváni k plnění. V této souvislosti Nejvyšší soud připomíná, že ustanovení § 154 odst. 1 o.s.ř. se nedotýká ustanovení hmotného práva, které váže vznik, změnu či zánik práva nebo povinnosti k určitému času.[5]

Dále Nejvyšší soud konstatuje, že pro určení rozsahu, ve kterém společníci ručí za dluhy společnosti, je rozhodující zásadně jen údaj o rozsahu splnění vkladové povinnosti, jak je zapsaný v OR.[6] To platí i tehdy, neodpovídá-li zápis v OR skutečnému stavu, neboť zápis údaje o rozsahu splnění vkladové povinnosti má konstitutivní (právotvornou) povahu. Právě z konstitutivní povahy zápisu a s akcentem na princip ochrany dobré víry osob jednajících s důvěrou v údaje zapsané v OR pak

Nejvyšší soud dovozuje, že, nedošlo-li (doposud) k zápisu splnění vkladové povinnosti do OR, ručí společníci s.r.o. za dluhy společnosti i poté, kdy již z titulu ručení podle § 132 odst. 1 ZOK plnili. Jinými slovy, skutečnost, že společník plnil věřiteli společnosti z titulu zákonného ručení, nemá bez dalšího vliv na trvání či rozsah ručení společníků za dluhy společnosti.

Uvedený (poměrně přísný) závěr pak Nejvyšší soud relativizuje tím, že je vždy zapotřebí současně zkoumat též dobrou víru věřitele společnosti. Je-li totiž věřiteli „v okamžiku výzvy k plnění známo, že některý ze společníků poskytl (jemu či jinému věřiteli) plnění z ručení podle § 132 odst. 1 z. o. k., je – byť se to prozatím neprojevílo zápisem změny údajů o rozsahu splnění vkladové povinnosti v obchodním rejstříku – vůči tomuto věřiteli ručení společníků za dluhy společnosti sníženo právě o ta dříve poskytnutá plnění, o kterých věřitel v okamžiku výzvy k plnění věděl. Je tomu tak proto, že za těchto okolností již nelze hovořit o dobré víře obeznámených věřitelů v údaje (o rozsahu splnění vkladové povinnosti) zapsané v obchodním rejstříku, a proto není třeba jejich chybějící ‚dobrou víru‘ chránit“.^[7]

Dopady rozhodnutí a nevyřešené otázky

Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu sice přináší vyšší míru jistoty při interpretaci změn, kterých právní úprava ručení společníků s.r.o. za dluhy společnosti doznala, nicméně vyvolává též řadu dalších otázek.

První otázkou – byť v tomto případě spíše na zákonodárce – je, zda je vhodné (a bylo úmyslem zákonodárce) vázat výši a samotnou existenci ručení společníků s.r.o. na okamžik výzvy ze strany věřitele společnosti, jak dovětek § 132 odst. 1 ZOK vykládá Nejvyšší soud. Takový výklad totiž za určitých okolností umožňuje věřiteli společnosti s ručením omezeným, tedy kapitálové společnosti, domáhat se plnění po jejích společnících i dlouho poté, co ti své vkladové povinnosti splnili a došlo k provedení této skutečnosti odpovídajícímu zápisu v OR. To navíc i bez ohledu na případné následné seznámení věřitele s provedeným zápisem.

Pochybovat lze v této souvislosti též o argumentaci ochranou dobré víry osob jednajících s důvěrou v údaje zapsané v OR. Vždyť existenci ručení společníků za dluhy společnosti a jeho rozsah, stejně jako třeba samotnou výši základního kapitálu, zkoumá věřitel zpravidla předtím, než se vůbec rozhodne, zda se bude se společností smluvně vázat. Věřitel se však nemůže s jistotou spoléhat, že v době, kdy se jeho pohledávka stane splatnou, bude ručení společníků za dluhy společnosti nadále trvat, tedy že v mezidobí nedojde k zápisu úplného splnění všech vkladových povinností, a tím i zániku ručení. V tomto ohledu by tak zřejmě dávalo větší smysl navázat výši ručení společníků za dluhy společnosti na okamžik vzniku pohledávky věřitele.

Nicméně nabízel by se též v podstatě opačný výklad, dle kterého smyslem dovětku odkazujícího na výzvu věřitele nebylo fixovat výši ručení, ale pouze ji limitovat. Při takovém výkladu by dovětek (pouze) respektoval možnost snížení výše či zániku ručení společníků za dluhy společnosti v období mezi vznikem a splatností pohledávky bez toho, aby bylo vyloučeno jeho následné (další) snížení či zánik.

Je třeba pozastavit se též nad samotnou podstatou a účelem institutu zákonného ručení společníků s.r.o. Při výkladu formulace dovětku § 132 odst. 1 ZOK jako fixace výše a existence ručení společníků za dluhy společnosti se totiž zdá, že přece jen došlo k poměrně významnému posunu v koncepci ručení společníků s.r.o. za dluhy společnosti, a to tedy navzdory proklamaci (o nezměněné podobě ručení společníků) obsažené v důvodové zprávě.

Vždyť i Nejvyšší soud v jednom ze svých dřívějších rozhodnutí konstatoval, že „účelem zákonné konstrukce ručení společníků s.r.o. je poskytnout ochranu třetím osobám zajištěním jejich

pohledávek vůči společnosti ručením společníků v době, kdy tito ještě nesplatili vklad, k jehož splacení se zavázali a společnost tedy nemůže použít k úhradě svých dluhů majetek, který se tito společníci zavázali vložit do společnosti a jehož hodnota se podílela na stanovení výše základního jmění (dnes základního kapitálu) společnosti... Jakmile však společník splatil svůj vklad a splacení tohoto vkladu bylo zapsáno do obchodního rejstříku, pomíjí zákonem sledovaný účel zákonného ručení za závazky společnosti a toto ručení zaniká. Společnost nabývá majetek v hodnotě splacených vkladů společníků a tohoto majetku může použít ke splnění svých závazků, za které společníci dříve ručili. Závěrem pak je ještě třeba uvést, že dovolatel byl v dobré víře v zápis do obchodního rejstříku pouze do okamžiku, kdy došlo ke změně tohoto zápisu. Od tohoto okamžiku již v dobré víře nebyl“. [8] Od uvedeného výkladu účelu zákonného ručení společníků s.r.o. se však Nejvyšší soud ve svém aktuálním rozhodnutí bez podrobnějšího odůvodnění odvrací, když pouze s odkazem na znění § 132 odst. 1 ZOK připouští možnost existence zákonného ručení společníků za dluhy společnosti bez ohledu na splnění jejich vkladové povinnosti a tomu odpovídající zápis v OR.

Za vcelku překvapivý lze (obzvláště v kombinaci s časovou fixací) označit též závěr, že ve vztahu k trvání či rozsahu ručení společníků za dluhy společnosti není bez dalšího právně významné, zda již některý z nich poskytl věřiteli společnosti plnění na svůj ručitelský závazek. Proti takovému závěru se v minulosti vyjadřovala například též odborná literatura. [9]

Ve světle současné judikatury pak totiž nelze vyloučit ani případy, kdy společník či společníci s.r.o. budou z titulu ručení podle § 132 odst. 1 ZOK povinni plnit věřitelům společnosti částku, která bude v souhrnu (dle počtu výzev věřitelů) třeba i několikanásobně převyšovat výši základního kapitálu společnosti. Ručení společníků s.r.o. je tak ve své podstatě relativně neomezené, když jej představuje výše, v jaké společníci nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v OR, vynásobená proměnnou, kterou je počet „dobrověrných“ výzev věřitelů učiněných před zápisem úplného splnění vkladové povinnosti všech společníků do OR.

Nadto je dle slov Nejvyššího soudu třeba zkoumat dobrou víru věřitele z toho pohledu, zda mu bylo v okamžiku výzvy k plnění známo, že některý ze společníků již poskytl plnění z titulu ručení podle § 132 odst. 1 ZOK, byť se to prozatím neprojevílo zápisem změny údajů v OR. Není tak zcela jasné, jak bude posuzována situace, kdy společníka vyzve vědomě a úmyslně více věřitelů současně. Zkoumání vědomosti o dřívějším plnění (nikoli výzvě), navíc pouze v souvislosti s navazujícím zápisem změny údajů o rozsahu splnění vkladové povinnosti v OR, pak paradoxně znevýhodňuje ty společníky, kteří svou vkladovou povinnost již dříve splnili. Věřitelé společnosti totiž mohou být motivováni (hromadně) vyzývat k plnění právě tyto společníky, [10] když v jejich případě - tedy poskytnou-li plnění věřiteli oni - k automatickému započítání poskytnutého plnění na splnění vkladové povinnosti podle § 134 ZOK nedochází.

Závěr

Je třeba zdůraznit, že s ohledem na shora citované rozhodnutí Nejvyššího soudu a v něm podaný výklad současné právní úpravy může ručení společníků s.r.o. za dluhy společnosti dosahovat i mnohonásobků výše, v jaké společníci nesplnili vkladové povinnosti. Ti se přitom již nadále nemohou úplným splněním vkladové povinnosti (k okamžiku zápisu v OR) vyvázat z povinnosti plnit věřitelům, kteří je k plnění z titulu zákonného ručení za dluhy společnosti již dříve v dobré víře vyzvali.

Z pohledu společníků je proto nanejvýš vhodné splnit vkladovou povinnost bezodkladně, resp. ve společnosti nestrpět společníky, kteří tak neučinili. [11] V případě, že společník již věřiteli z titulu zákonného ručení za dluhy společnosti plnil, je vhodné, aby pouze nečekal na zápis změny v OR, ale bezodkladně o tom vyrozuměl své další věřitele, kteří by jej též mohli vyzvat k plnění. Věřitelům lze naopak doporučit, aby s případnou výzvou směřovanou společníkům neotáleli, a zajistili si tak vyšší šanci na uspokojení své pohledávky. V praxi se tak uplatní zásada *vigilantibus iura scripta sunt*, tedy

právo přeje bdělým.

Mgr. Radek Šendera

GLATZOVA & Co.

[GLATZOVA & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác,
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440
Fax: +420 224 248 701
e-mail: office@glatzova.com

[1] Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

[2] Zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013.

[3] Viz například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2000, sp. zn. 29 Cdo 281/2000, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2004, sp. zn. 29 Odo 629/2003.

[4] Zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

[5] Srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2408/2005, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 27 Cdo 3420/2017, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 33 Cdo 1180/2017.

[6] V souladu s § 48 odst. 1 písm. b) zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

[7] Bod 36 rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5507/2017.

[8] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2004, sp. zn. 29 Odo 629/2003.

[9] Viz např. ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 303.

[10] Je zcela na vůli věřitele, které ze společníků k plnění z titulu solidárního ručení dle § 132 odst. 1 ZOK vyzve, neboť se uplatní § 1872 odst. 1 občanského zákoníku, dle něhož *věřitel může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech spoludlužnících, jen na některých, nebo na kterémkoli ze spoludlužníků.*

[11] Řešení může spočívat například v odpovídající úpravě společenské smlouvy, případně v postupu dle § 151 odst. 2 či § 157 odst. 3 písm. c) ZOK.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)